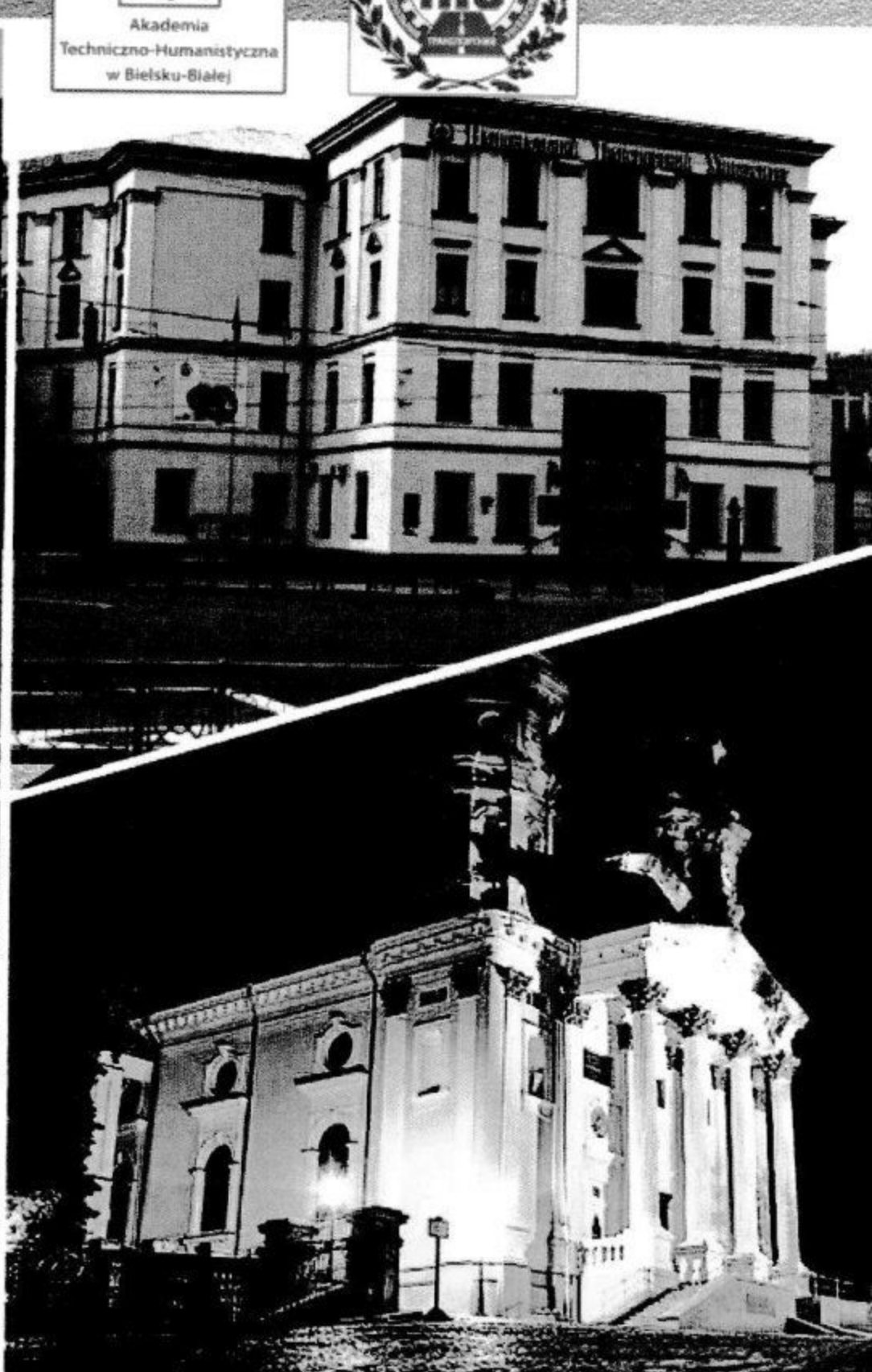

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI – STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY

TOM VII: TOŻSAMOŚĆ I WOLNOŚĆ W EDUKACJI I NAUCE

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

TOM VII: ІДЕНТИЧНІСТЬ І СВОБОДА В ОСВІТІ ТА НАУЦІ

2019

Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ

2019

Konin – Uzhorod – Bielsko-Biała – Kijów

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ
UNIWERSYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
AKADEMIA TECHNICZNO-HUMANISTYCZNA W BIELSKU-BIAŁEJ
ТЕХНІЧНО-ГУМАНІСТИЧНА АКАДЕМІЯ В М. БЕЛЬСКО-БЯЛА
NARODOWY UNIWERSYTET TRANSPORTU
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI
– STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM VII: TOŻSAMOŚĆ I WOLNOŚĆ W EDUKACJI I NAUCE**

**Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
TOM VII: ІДЕНТИЧНІСТЬ І СВОБОДА В ОСВІТІ ТА НАУЦІ**

**За редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький**

Konin – Użhorod – Bielsko-Biała – Kijów
2019

Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ
2019

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

P 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці / [Ред.: Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький]. Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ: Посвіт, 2019. 242 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom VII: Tożsamość i wolność w edukacji i nauce / [Red.: Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Wasyl Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Bielsko-Biała – Kijów: Poswit, 2019. 242 s.

ISBN 978-617-7235-50-6

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей VII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **J.Grzesiak**; dr hab., prof. **R.Majzner**; dr hab., prof. **I.Zymomrya**; dr hab., prof. **M.Zymomrya**; dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; dr hab., prof. **O.Dobrowolska**; dr hab., prof. **O.Newmerżyska**; dr **J.Skibska**; dr **J.Wojciechowska**; dr **O.Zymomrya**; dr **M.Pahuta**.

Redakcyjna kolegia:

д-р габ, проф. **Я.Гжесяк**; д-р габ, проф. **Р.Майзнер**; доктор філол. наук, проф. **І.Зимомря**; доктор філол. наук, проф. **М.Зимомря**; доктор іст. наук, проф. **В.Ільницький**; доктор філол. наук, проф. **О.Добровольська**; доктор пед. наук, проф. **О.Невмержицька**; д-р **Й.Скібска**; д-р **Ю.Войтеховска**; кандидат філол. наук, доц. **О.Зимомря**; кандидат пед. наук, доц. **М.Пагута**.

Recenzenci:

dr hab., prof. **Zenon Jasiński**

dr hab., prof. **Ihor Dobriański**

Рецензенти:

д-р габ., проф. **Зенон Ясінський**

д-р педагогічних наук, проф. **Ігор Добрянський**

ISBN 978-617-7235-50-6

© Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький, 2019

© Посвіт, 2019

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Бойко М. Литовсько-польські унії та їх наслідки для українських земель.....	8
Будянський Д.В, Федорова А.В. Новаторські мистецькі пошуки І. Кавалерідзе в кінематографі початку ХХ ст. (на прикладі кінофільму «Злива»).....	13
Власенко В., Мурашко К. До історії Спеціальної служби інформації Румунії (1929 – 1944).....	15
Екман М., Бурман К. Виховання поліфонічного мислення піаністів у процесі вивчення прелюдій і фуг «ДТК» Й. С. Баха у фортепіанному класі.....	17
Калюжна Г. Збереження історичної пам'яті – важливий напрямок в діяльності МГОУ «Заповіт»	19
Матвієнко Т. Етапи становлення земств в добу Української революції.....	22
Мендерецька Н. Основні типологічні групи скляного посуду у фондах Кам'янець-Подільського музею-заповідника.....	23
Скиба І. Економічна реформа 1968 року в Угорщині.....	25
Сом-Сердюкова О. Сучасні методи роботи з середовищем на прикладі норвезького архітектурного бюро «Snøhetta»	27
Ткачук І. Перцепція живописного твору: термінологічні аспекти.....	29
Ульянич А. Гендерний компонент в системі археології ідентичності.....	30
Шкода Н., Ковш Д. Соціальне служіння Римо-католицької церкви на Півдні України в 20 – 30-ті рр. ХХ ст.	32
Шніцер І. «Меморандум Чатлоша» як один з варіантів розв'язання словацького питання на завершальному етапі Другої світової війни.....	34

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Алексєєнко-Лемовська Л. Моделювання процесу розвитку методичної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти.....	37
Баяновська М. Вплив релігійної ситуації в Україні на духовне виховання молоді.....	39
Beljo M. Formierung der Sprechfertigkeiten der Schüler beim Erlernen des Themas «Sport»	41
Білан Н. Самостійна робота як невід'ємна складова іншомовної підготовки майбутніх інженерів-енергетиків у технічних ЗВО.....	43
Білецька Л., Бабій У. Формування математичних знань учнів початкової школи на етапі первинного закріплення.....	46
Білецька Л., Галюк І. Формування здатності до саморозвитку учнів початкової школи.....	48
Білецька Л., Глинчак І. Особливості проведення уроку-казки з математики у початковій школі.....	50
Білецька Л., Дребот Т. Розвиток допитливості учнів початкової школи.....	52
Білецька Л., Лазорка О. Особливості розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного у початковій школі.....	54
Білецька Л., Пецкович І. Формування навичок математичного моделювання під час розв'язування сюжетних задач.....	56

Осадча С. Пошук нових форм навчально-виховного процесу для активізації мовленнєвої діяльності студентів.....	160
Pecharskyi A., Zymomya I. The context of the artistic narrative of the works of Mykhailo Kotsiubynskyi and Jalil Mammadkulizade.....	162
Perehynia N. Substantivierung im modernen Deutschen.....	163
Reshetar M. Classification of phraseological units characterizing social personality substructure.....	165
Stehura I. Die thematischen Besonderheiten des Schaffens Heinrich von Kleists.....	168
Трумко О. Лексико-граматичні маркери емпатії як об'єкт вивчення в іншомовній аудиторії.....	169
Черняк Я. Майстерність байкаря і поета. Подільський період у творчості Леоніда Глібова.....	171
Чубань Т., Кардаш Л. Структурно-семантична специфіка речення (на матеріалі роману «Гори говорять!» Уласа Самчука)	175
Yarema E. Semantische Modifikation von Nomen und Verben in der deutschen Gegenwartssprache.....	177
Зумомґа О. The language features of the works by Pavlo Holovchuk.....	179
Якубовська М., Зимомря М. Дискурс художньо-інтелектуальної діяльності Івана Франка та Дмитра Павличка.....	181

КРАЄЗНАВСТВО. ТУРИЗМОЗНАВСТВО

Габчак Н., Дубіс Л. Особливості міського туризму.....	184
Єрко І., Чир Н., Єрко А. Методика розробки туристичних маршрутів з активним способом пересування.....	186
Качаровський Р., Єрко І., Чир Н. Національний оператор поштового зв'язку ПАТ «Укрпошта» як важливий інфраструктурний елемент туристичної галузі Волинської області.....	187
Кривенкова Р. Формування туристичного потенціалу Чорнобильської зони: державно-управлінський аспект.....	191

СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Гжещук В. Досвід здійснення освітньої політики в Польській Народній Республіці.....	195
Джежик О. Проблема торгівлі людьми: психологічні та соціальні чинники.....	197
Загурська І., Лісогурська А. Діагностична процедура дослідження страхів дітей дошкільного віку за допомогою методу незакінчених речень.....	199
Кадар А., Сідак С., Машкара-Чокнадій В. Водна безпека людства.....	201
Кушнір Н., Мельник А. Сучасний стан та перспективи транскордонного співробітництва України та країн ЄС.....	203
Кушнір Н., Решетар М. Порівняльний аналіз міграційної політики США та Німеччини.....	206
Оршанська М. Основні чинники інвестиційної привабливості в інфраструктуру вітчизняної економіки.....	208
Павлюк Н. Поняття науково-технічне забезпечення слідчої діяльності.....	210
Сідак С., Машкара-Чокнадій В. Перспективи розвитку ініціативи ЄС «Східне партнерство»	212

Фідкевич О., Курач Л. Концептуальні засади інтегрованого підходу до навчання мов і літератур національних меншин у старших класах загальноосвітніх навчальних закладів України.....	214
Шніцер М. Ступінь дослідження метафори як інструментальної складової комунікативної культури у зарубіжній та вітчизняній науці.....	216

БІОЛОГІЯ. ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Бессонова В., Пономарьова О., Давиденко Д. Біорізноманіття дендрофлори балки Любимівської (Дніпропетровська область)	218
Божко Л., Барсукова О., Вінницька О. Оцінка агрокліматичних ресурсів перезимівлі озимої пшениці в Степовій зоні України.....	219
Гавриш І. Екологічний стан повітря в місті Мелітополь за методом лишеноіндикації.....	221
Демчинська М., Гасинець Я., Карбованець О., Куруц Н., Демчинський О. Інвазії нових фітопатогенних мікроорганізмів як чинник зниження біорізноманіття.....	223
Загайкан Ю., Спринь О. Особливості працездатності головного мозку, показників пам'яті та уваги в умовах сенсорної деривації.....	224
Зайцева І. Дендрофільні мінери-філобіонти в'язів (<i>Ulmus L.</i>) у паркових насадженнях м. Дніпро.....	225
Мирошник Н. Особливості резервних можливостей тканинного кровотоку та стану переокисного окислення ліпідів у спортсменів при фізичних навантаженнях.....	228
Шох В. Прогресивні технології біопалива з рослинної сировини.....	229
Яворівський Р., Банах О., Бабицький А. <i>Salix fragilis L.</i> – перспективна рослина для створення біоенергетичних плантацій в умовах України.....	232
Відомості про авторів	234

ЛІТЕРАТУРА

1. Васенко О. Г., Міланіч Г. Ю., Козловська О. В. Оцінка стану проблеми видів – вселенців (чужорідних тварин і рослин) в Україні і світі, рекомендації щодо контролю таких організмів на законодавчому й організаційному рівні. *Збірник УКРНДІЕП*. 2017. С. 74–88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.
2. Конвенція про охорону біологічного різноманіття. *Верховна Рада України: офіц. веб-портал*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.Ua/laws/show/995_030.31
3. Bayliss H. R., Wilcox A., Stewart G. B., Randall N. P. Does research information meet the needs of stakeholders? Exploring evidence selection in the global management of invasive species. *Evidence and Policy*. 2012. Vol. 8. P. 37–56.
4. Demchynska M. I., Karbovaneth O. I., Demchynskyy O. V. Risk and possible ways of invasion of new quarantine pathogens in Transcarpathion region. *Proceedings of the International scientific conference «Achievements and prospects of microbiology»*, 10–13 October. Lviv, 2016. P. 23–24.

Юлія ЗАГАЙКАН, Олександр СПРИНЬ
(Херсон, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ГОЛОВНОГО МОЗКУ, ПОКАЗНИКІВ ПАМ'ЯТІ ТА УВАГИ В УМОВАХ СЕНСОРНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ

Сенсорна депривація виникає при недостатності сенсорних стимулів, нестачі інформації, необхідної для психологічного благополуччя. З кожним роком збільшується кількість сенсорнодепривованих людей, особливо дітей дошкільного та шкільного віку. На сьогодні значне місце посідають діти з вадами зорового та слухового аналізаторів.

Сенсорна депривація викликає дискомфорт, проблеми у вивченні дійсності, створює незвичайні умови розвитку психіки дитини, а також істотно обмежує орієнтування в навколишньому просторі [1]. Також проблеми із зором та слухом можуть обмежити вибір діяльності, адже зір та слух відіграють важливу роль в навчанні та соціалізації. Актуальність дослідження полягає в необхідності отримання та аналізу нових наукових даних про специфічність впливу сенсорної депривації на працездатність головного мозку та вищі психічні функції.

Мета дослідження: дослідити працездатність головного мозку, показники пам'яті та уваги дітей з порушеннями зору та слуху.

Згідно мети були поставлені наступні завдання:

1. Вивчити працездатність головного мозку в режимі «зворотного зв'язку» у дітей із сенсорною депривацією.
2. Визначити особливості вищих психічних функцій пам'яті та уваги у дітей із сенсорною депривацією.

В дослідженні приймали участь учні віком 8-12 років Херсонської школи-інтернат I-III ступенів Херсонської обласної ради, Херсонського навчально-виховного комплексу №11 та № 48 Херсонської міської ради та Херсонської спеціалізованої школи I-III ступенів №31 м. Херсона. Всіх обстежуваних було поділено на 3 групи: 1-а група – контрольна (діти з нормальним зором та слухом) у кількості 30 осіб; 2-а група – учні із зоровою депривацією (28 осіб); 3-я група – учні із слуховою депривацією (29 осіб).

Обстеження працездатності головного мозку здійснювалися за допомогою комп'ютерної методики «Діагност-1М», яка була розроблена професорами М. В. Макаренком та В. С. Лизогубом [3; 4]. Для дослідження короткочасної зорової пам'яті школярів було

запропоновано різні види матеріалу (геометричні фігури, числа та слова) для запам'ятовування, представлені у вигляді таблиць по 10 чітко зображених елементів. При дослідженні уваги були використані коректурні таблиці В. Я. Анфімова та «червоно-чорні» таблиці Шульте. Загальний обсяг експериментального дослідження на кожного обстежуваного становив близько 30 хвилин за одне обстеження.

У результаті роботи дійшли таких висновків:

1. Рівень працездатності головного мозку за загальною кількістю опрацьованих сигналів за певний час та мінімальної експозиції у групі дітей з вадами зору значно гірший порівняно з дітьми контрольної групи та групи учнів з вадами слуху. У контрольної групи показники кількості опрацьованих сигналів за 2 хв. та показники мінімальної експозиції кращі на відміну від експериментальних груп, що пояснюється погіршенням гостроти зору та відставанням в області формування сприйняття предметних дій.

2. Проаналізувавши результати дослідження короткочасної пам'яті та уваги виявлено:

- показники короткочасної пам'яті на геометричні фігури слабчучих учнів вищі на відміну від контрольної групи та групи дітей з вадами зору. Кращий показник образної пам'яті (запам'ятовування фігур) можна пояснити тим, що принципово по іншому відбувається формування другої сигнальної системи [2].

- обсяг уваги у дітей з вадами зору та слуху достовірно вищий ніж у контрольній групі.

- простежується низька швидкість переробки інформації у сенсорнодепривованих дітей 8-12 років. Можна припустити, що це пов'язано з порушеннями центральної нервової системи, які може спричинити депривація.

- показники продуктивності, стійкості та переключення уваги кращі у дітей контрольної групи на відміну від учнів з вадами зору та слуху. В школярів з порушеннями зору та слуху відзначаються труднощі переключення уваги, їм необхідно більше часу, що призводить до зниження швидкості виконання певного завдання та збільшення кількості помилок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гасюк О. М. Взаємозв'язок психофізіологічних функцій з показниками серцево-судинної та респіраторної систем у дітей молодшого шкільного віку із слуховою депривацією: автореф. дис. канд. біол. наук: спец. 03.00.13 – фізіологія людини і тварин. Київ, 2004. 24 с.

2. Загайкан Ю. В., Спринь О. Б. Особливості сенсомоторного реагування та показників пам'яті в умовах слухової депривації. *Український журнал медицини, біології та спорту. Біологічні науки*. Миколаїв, 2017. № 4 (6). С. 166–170.

3. Макаренко М. В. *Методичні вказівки до практикуму з диференціальної психофізіології та фізіології вищої нервової діяльності людини*. Черкаси: Вертикаль, 2014. 102 с.

4. Макаренко М. В., Лизогуб В. С. *Онтогенез психофізіологічних функцій людини*. Черкаси: Вертикаль, 2011. 256 с.

Ірина ЗАЙЦЕВА
(Дніпро, Україна)

ДЕНДРОФІЛЬНІ МІНЕРИ-ФІЛОБІОНТИ В'ЯЗІВ (*ULMUS L.*) У ПАРКОВИХ НАСАДЖЕННЯХ м. ДНІПРО

На території Дніпропетровської області представники роду *Ulmus L.* відносяться до основних лісоутворюючих порід і широко використовуються при створенні декоративних, полезахисних і придорожніх насаджень. Від інших порід в'язи вигідно відрізняються значною посухостійкістю, солевитривалістю, швидким ростом [4] і здатністю стійко переносити

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI – STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM VII

Pod redakcją:

Jan Grzesiak, Ivan Zymomya, Vasyl Ilnytskyj

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
TOM VII

За редакцією:

Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

*Макетування та верстка – Василь Герман
Дизайн обкладинки – Олег Лазебний*

*Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст, достовірність
інформації та точність цитувань відповідальності не несе.
При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.*

Здано до набору 18.11.2019 р. Підписано до друку 27.11.2019 р.

Гарнітура Times. Формат 60x84 1/16.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 14,7. Зам. № 1783

Наклад 300 примірників

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Друк ПП «П'ОСВІТ»

Адреса: вул. І. Мазепи, 7, м. Дрогобич, 82100 Україна

тел. факс (03244) 2-23-35, тел.: 3-38-50, 2-23-76.

E-mail: posvitdruk@gmail.com